ПЕРЕДСЛОВО

Дорогий читачу!

Це передслово мала написати Ірина Фаріон… Це мав бути надих, щоб книжка була легка, щоб була вертикаллю пам'яти про наших велетнів-мовознавців, на плечах яких ми стоїмо.

Наша історія створення цієї книжки сягає початків праці на катедрі української мови, коли ми обидві прийшли працювати до Львівської політехніки. Тоді ж наш завідувач, Геннадій Леонідович Вознюк, доручив нам з Іриною Дмитрівною оформити стенд про мовознавців. Ми цей стенд-мартиролог створили і вписали там історичні віхи з життя наших мовознавців: Мелетія Смотрицького, Олександра Потебні, Павла Житецького, Івана Огієнка, Василя Сімовича. То була наша перша спільна робота і початок нашої дружби, яка тепер має вимір у 33 роки... Стенд робили вручну: з книжок чи статей витинали фото мовознавців, а далі просто від руки писали найважливішу інформацію. Далі знову ми разом працювали з постатями мовознавців, бо в курсі «*Сучасна українська мова*» один семестр я давала студентам на опрацювання ідеологійно-мовні статті, а інший семестр – мовознавчі постаті. На той час Ірина Фаріон вже активно творила свої дітища – програми «*Велич особистости*» (160 програм) та «*Ген українців*» (понад 130 студій). Згодом прийшла ідея видати книжку разом, бо це були наші спільні напрацювання, і п'ять років тому ми вирішили, що час на спільну працю настав.

Але… «життя прожити – не поле перейти». Йшла Велика національно-визвольна війна за нашу Самостійну Українську Державу, що за нашого життя тривала від 2014 року, а широкомасштабне вторгнення московського ворога відбулося 24 лютого 2022 року… Осторонь стояти було неможливо. Ірина Фаріон була в епіцентрі подій. Вона щотижня записувала *ПолітОгляди*, оскільки було потрібно просто і доступно пояснити складні нагальні політичні події. Ірина Фаріон вела блоги на «*Українській правді*», провадила щотижневі курси з української мови, що називалися «*Мовно-літературні виклади*» (вони теж вимагали підготовки); також записувала на каналі НТА «*Ген українців*», а щоб зробити кожну студію, читала листи й спогади (бо це правдивий матеріял) та монографії, щоб знайти ту доріжку-стежинку, яка зацікавить слухача. Ще Ірина Фаріон писала статті до наукових журналів. Ще паралельно їздила на конференції. Ще готувала іншу свою книжку-цитатник. Працювала над вступною статтею, щоб перевидати «*Правопис – корсет мови? Український правопис як культурно-*

політичний вибір». Продумувала й записувала новий акцент для другого видання «*Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII – початку XIX століття (з етимологічним словником)*», щоб усі знали, що наша ПРАВДЕШНЯ ідентифікація українців – це ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ (згадаймо князів X–XIII ст.: *Володимир Святославович, Мстислав Володимирович, Ігор Святославович, Олег Ігорович* та ін.). Потім цю ідентифікацію в нас вкрали московити, а українці були такі погідливі, мляві й безхребетні, що не боролися за власні назви. Отож роботи в Ірини Дмитрівни було вкрай багато…

Усе це Ірина Фаріон називала великим словом СЛУЖІННЯ (служіння людям, служіння у війську, та й в церквах йде Служба Божа). Служіння Ірини Фаріон – це її монографії, статті, посібники та велика громадська й політична робота. Вона працювала більше, ніж жила.

Паралельно ми разом писали пропонований вашій увазі посібник «***Мова і мовознавці: утвердження норми***». Ми детально обговорили зміст кожного розділу, наповнення прикладами, кількість сторінок, і навіть те, яке прізвище має бути спочатку. Я, розуміючи значення Ірини Фаріон у всеукраїнському вимірі, запропонувала першим дати прізвище Фаріон, але отримала цілковиту незгоду. Ірина сказала: «Пам'ятай про алфавіт! Я хочу, щоб ми дотримувалися його!». Ми знову й знову обговорювали всі деталі книжки і майже доробили її до вересня 2023 року. Але далі було безпрецедентне цькування Ірини Фаріон за те, що вона говорить Правду! За те, що закликає ВСІХ дотримуватися МОВНОГО КОДЕКСУ ЗАКОНІВ. Так, законів, які панують у державі, потрібно дотримуватися! Без законів не існує держави. Згодом було ганебне звільнення професора з Львівської політехніки. Знову за те, що вимагала бути всім рівними перед законом. І весь цей час Ірина Фаріон писала відкриті листи до влади, до уповноваженого з мовних питань, до головнокомандувача, до керівника військової бригади (відповіді, якщо й були, то дуже обтічні й загальні). Ірина Фаріон вважала, що мусить сама себе захистити (хоча й мала адвоката), тому вона готувалася ретельно до своїх виступів у судах (яких після її звільнення з роботи було три!). Саме Апеляційний суд м. Львова поновив її на посаді професора катедри української мови. А ще Ірина постійно оголошувала збори грошей для бригад «*Рубіж*», «*Сила Свободи*» та «*Карпатська Січ*». Їздила зі своєю вилюбленою книжкою «*Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціоконтексті*» (написана у співавторстві) численними українськими містами. У *ПолітОглядах* рекламувала книжки зі своєї бібліотеки. Напевне, знаково, що однією з останніх книжок була моя «*Сучасна*

українська мова: самобутність, система, норма» (наше останнє листування в телеграмі було теж про цю працю…). Символічно, що й наша остання спільна конференція «*Олена Пчілка. Повернення. До 175-ліття Великої Українки*» була в Луцьку, бо це була наша шана великій жінці-націоналістці (29 червня 2024). Приголомшливо, що перша студія Ірини Фаріон «*Ген українців*» (2019 р.) теж про цю мармурову пані і називалася «*Олена Пчілка – перша жінка-націоналістка*». Далі був день – 19 липня 2024 року, який навічно обірвав усі плани Ірини…

На жаль, бути осиротілою в цьому світі зовсім не легко…

Отож цю книжку «*Мова і мовознавці: утвердження норми*» Ірина Фаріон не дописала… тобто теми про мовознавців мали ґрунтовну основу, але залишилися незакінченими, тому я їх максимально точно відтворювала за записами Ірини Фаріон, програмами «*Ген українців*» і «*Велич особистости*». Іншу частину посібника – теоретично-навчальні теми, тести, завдання, запитання – я зробила раніше, й Ірина Фаріон усе прочитала, схвалила, а першу та другу тему максимально доповнила.

«Чарівнятка», «весняні листочки», «сніжинки», «проліски» (так зверталася Ірина Дмитрівна до своїх студентів), пам'ятайте, що дорога життя – це дорога Правди, Любови до свого та Служіння своєму українському народові. За те, що наші мовознавці не схилялися перед ворогом, не сповідували ідей совєтської влади, їх вбивали. Було знищено 90 % членів Правописної комісії. Саме за колючу, непричесану, часом і брудну її величність Правду вбили серед білого літнього світлого дня легендарну Ірину Фаріон. Ця книжка – це не просто Пам'ять, це Гени та Величі української науки, які дали українській Мові життєві паростки.

Залишаю книжку без тієї вступної частини-надиху, бо це хотіла зробити наша ПРОФЕСОР… Так, читачу, ПРОФЕСОР, бо вона наполягала, що не є ані професорка, ані докторка наук, бо стать і кваліфікатор – це різні речі. А досконала ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ МОВА сама добере доречні форми.

У добру дорогу, наша спільна Праце, яку ми планували з Іриною Фаріон презентувати в нашій сильній непоборній Україні…

Оксана Микитюк,
подруга Ірини Фаріон від 1991 року.
Написано 22 липня 2024 року в день
приходу нашої національної Української Легенди
до іншого дому, дому невідомого для нас…
Дому життя з Господом